785.16к
С 16

Қарасай Сайжанов

ҰМЫТПА АНА ӘЛДИІН!

ПАРТИТУРАЛАР ЖИНАҒЫ

Қарасай Сайжанов

*Осы еңбегімді – әкем **Ахметке** және*
*аяулы анам **Ұрылқаның** рухына арнаймын*

Ұмытпа Ана әлдиін!

ПАРТИТУРАЛАР ЖИНАҒЫ

Астана – 2011 жыл

ҚР Білім және ғылым министрлігі
ҚР Мәдениет министрлігі
Қазақ Ұлттық өнер университеті

78.089.6:785.16(=512.122)

УДК 78
ББК 85.951
С 16

Пікір жазғандар:

Д. Қамзабекұлы – Филология ғылымдарының докторы, профессор
Қ. Мақанов – Мемлекеттік «Құрмет» орденінің иегері, ҚР мәдениет қайраткері
Ж. Бегіндіков – ҚР еңбек сіңірген артисі, дирижер
Е.Үсенов – ҚР еңбек сіңірген қайраткері, композитор

Жинақты баспаға ұсынған:
Қазақ Ұлттық Өнер Университетінің ғылыми кеңесі

Ноталарды компьютерде терген және редакциясын қараған – **автор**

Жинақтың алғы сөзін жазған – **Е. Рахмадиев,** Еңбек Ері, КСРО-халық артисі, Мемлекеттік сыйлығының иегері, композитор

С 16

ISBN 978-601-277-064-3

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ АКАДЕМИЯЛЫҚ КІТАПХАНАСЫ
№ 00301174

Сайжанов Қ - «Ұмытпа ана әлдиін!» қазақ халық аспаптар оркестріне арналған (партитуралар) ән-күйлер жинағы; Астана, «Сарыарқа» баспасы, 2011, 348 бет

Жинаққа елімізге белгілі дирижер, композитор, күйші-ұстаз, өнер зерттеуші, ҚазҰӨУ-ның доценті – Қарасай Ахметұлы Сайжановтың ең таңдамалы ән-күйлері, күй-толғау, күй-поэмасы және қатар жүрген композитор достары мен шәкірттерінің ән-күйлері оркестрге ыңғайлы түсіріліп, еңгізіліп отыр. Бұл жинақ автордың 45-жыл шығармашылық өнер жолына және Тәуелсіз еліміздің 20-жылдығына арналады.

УДК 78
ББК 85.951

ISBN 978-601-277-064-3

© Сайжанов Қ., 2011

Алғы сөз

Жинаққа белгілі күйші, дирижер, ҚазҰӨУ-нің доценті Қарасай Сайжанов ең таңдамалы ән-күйлері мен күй-толғау,күй-поэмасы және қатар жүрген сазгер достарының ән-күйлерін оркестрге ыңғайлы түсіріп, еңгізіп отыр. Қарасай Ахметұлының «Ұмытпа ана әлдиін!» атты партитуралар жинағы соңғы жылдары ұлт аспаптары оркестрі мәдениетіне қосылып отырған бірегей музыкалық жинақ деп есептеуге болады. Жинақтағы шығармаларды сараптап қарайтын болсақ, оның көркемдік деңгейінің жоғары екенін аңғарамыз және ұсынылып отырған кітап, автордың өз туындыларының жариялануымен де ерекше. Қарасай Сайжанов оркестрге шығармалар жазу саласында өз қолтаңбасы бар өнерпаз-музыкант. Қазақтың халық аспаптарының өзара үндесуін қатаң сақтай отырып, дәстүрлі ұлттық сарынды оза шапқылатып алдыңғы қатарға шығара алатын сұңғыла сазгерлігі бар. Осы жинақтағы туындылардың қайсысы болса да кәсіби оркестрлеу тәжірибесінің соңғы жемістері бола алады, көркемдік деңгейі де жоғары екенін айта аламыз.

Жинақтың жаңалығы жөнінде бірер сөз. Жинақтағы аспаптық және вокалдық шығармалар отандық аспаптық, камералық, симфониялық мәдениет аясынан ауытқымайды және А.Жұбанов, Е.Брусиловский, М.Төлебаев, Қ.Мусин, Л.Хамиди, С.Мұхамеджанов кезеңіндегі қазақ сазының жауһар ізі сақталатыны қуантады, солай бола тұра автор өз көзқарасы мен композиторлық шешімін баршаға таныта алатын соқпақты таңдай білген. Бұл шындығында нағыз кәсіби қырағылық, осы бір қасиет кейде замандық сазгерлерде кемшін түсіп кететінін несіне жасырамыз.

Қ.Сайжанов көп жылдар Тәттімбет атындағы ұлт аспаптар оркестрі мен «Отырар сазы» фольклорлық-этнографиялық оркестрінде дирижерлық еңбек жасаған

азамат,сондықтан болар оның қолтаңбасынан Н.Тілендиев, Х.Тастанов, К.Күмісбеков, Б.Әбдіхалықов, М.Әубәкіров сияқты ұлт өнерінің көшбасшыларының ықпалы аңғарылады, мұның өзі қазақ оркестрі үрдісінің жарасымды жалғасын көрсетеді. Сонымен қатар, күй саласында барлық жанрлық мектептермен төкпе және шертпе күй саласын қатар меңгерген Қарасай Ахметұлы осы жолда аса сауаттылығын көрсетіп отырады, күйдің түпнұсқасы оркестрдегі көпүнділік ішінде жұтылып кетпейді, керісінше көне мақам аңырап алға шығады, оны шығарманың ұтымды жазылуы деп атап кеткеніміз орынды болар.

Ал, ән саласында Қарасай қазақы әннің нағыз кәсіби жолын таңдаған, бұл әншінің мүмкіндігі мен дауыс техникасына аса сақтықпен қарай алатын кәнігі дирижерлық көзқарастың жемісі екені рас. Кейінгі кездегі отандықән өнерінде көптеген конкурстардың жүлдегері болып жүрген Қарасай Ахметұлының ән мұрасы да ел игілігіне қызмет ете алатын бірегей өнер болып жүр деп батыл айта аламыз. Әрине, бұл жинақ автордың кейінгі жылдардағы ізденісі болғандықтан барлық шығармаларын қамти алды деп айту қиын, творчестволық ізденіс пен шабытта жүрген інімізге болашақта да табыс тілейміз. Бұл еңбегі ел игілігіне қызмет етсін дей отырып, белгілі дирижер, дарынды домбырашы, күйші-ұстаз Қарасай Сайжановқа өнерде зор табыс тілейміз.

Еркеғали РАХМАДИЕВ
ҚР Еңбек Ері, КСРО-халық артисі,
Мемлекеттік сыйлығының иегері,
композитор

1-бөлім

АҢСАУ

Сағыныш

(күй-толғау)

(Бұл күй - қазақтың аяулы азаматтары - Қ.Жантілеуов,Х.Тастанов, Б.Әбдіхалықов,М.Әубәкіров,Ж.Омаров,К.Күмісбеков, У.Бекенов,М.Қалауов,және Н.Тілендиевтің рухына арналады)

Қарасай Сайжанов
Қайыржан Мақанов

← ♩ = 80

34
40
45
f
51
56
p
mf
62
mf
67
mp
mf

♩ = 54
Еркін (Rubato)
poco rit.

♩ = 66
Allegretto
rall.
rit.

Ай мен күнім, арман-ай!

Қарасай Сайжанов

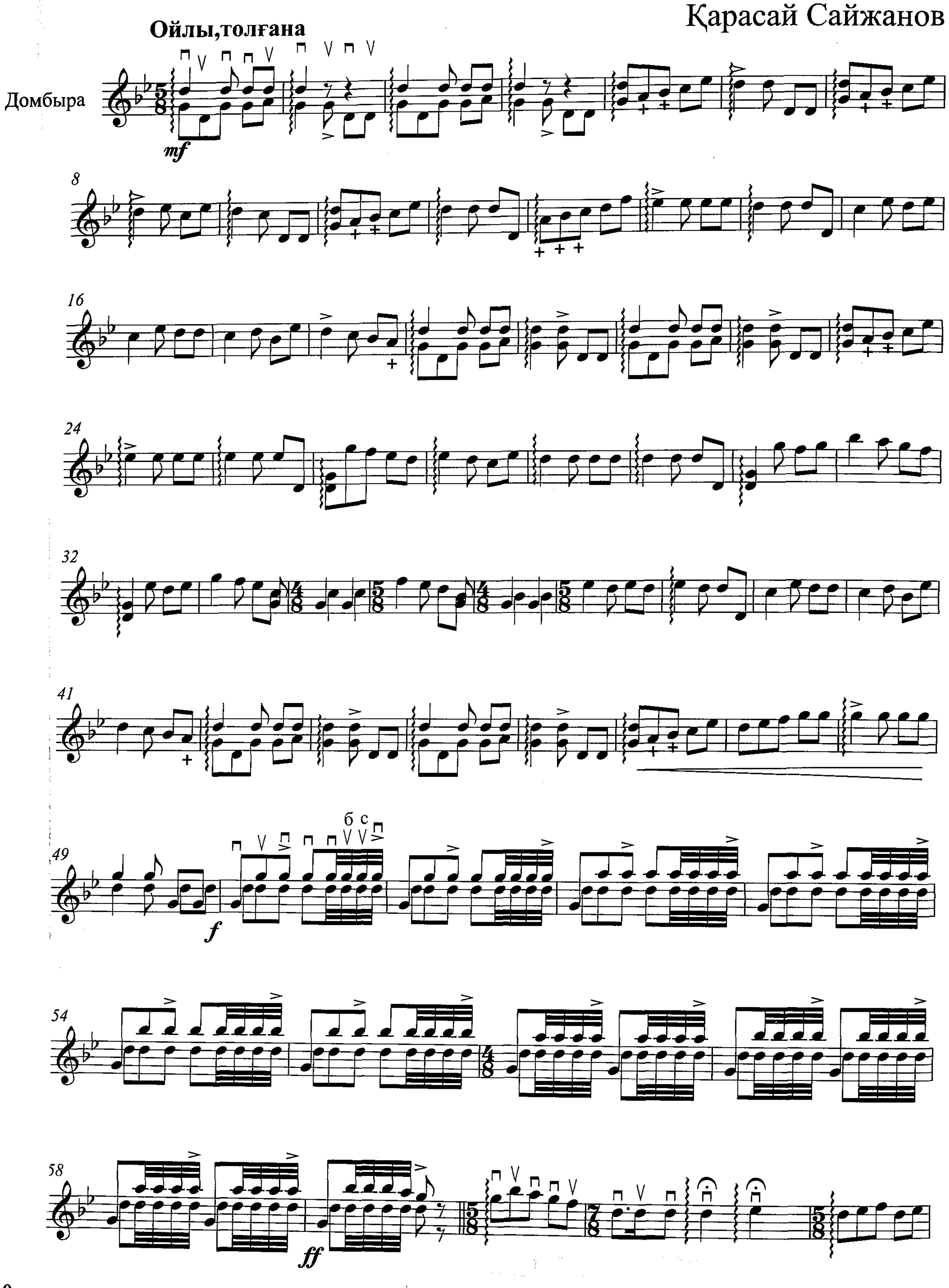

сәл кідерте
poco rit..
a tempo
rit..
mf
p

Аңсау (күй-толғау)

(Бұл күй - ұстаздарым Хабидолла Тастанов, Батыр Әбдіхалықов, Мәлгаждар Әубәкіров және Кенжебек Күмісбековтің рухына арналған)

♩ = 80

Allegretto

Қарасай Сайжанов

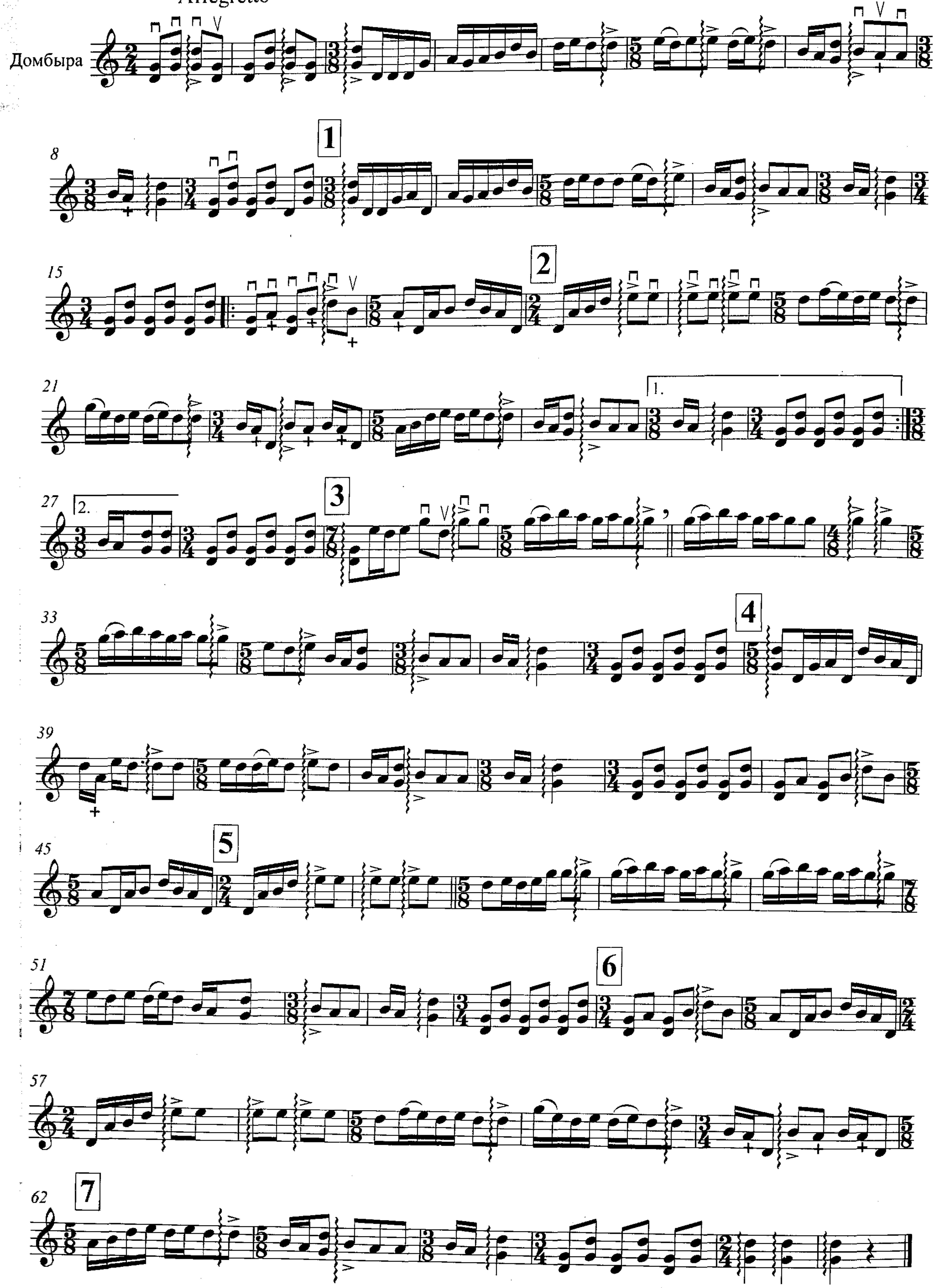

Ұмытпа Ана әлдиін!

(Элегия) (Клавир)

Анашым Ұрылқаның
рухына арнаймын
автор

Әнін жазған - Қарасай Сайжанов
Сөзін жазғандар - Аманғали Ербозұлы,
Ерқожа Тілепберді

31
2
Сол бір ән- де ма-хаб- бат пен бар ар-ман Тың-да со- ны! Ей, а- дам-зат!
Жер А- на- ны, бар ба- ла- сы сый-ла- сын Бас и- е- тін! Қа- си-е- тің!
А- рай-ла- сын ас- па- ным- да таң кү- ліп Был-ған-ба- сын! Күл бол-ма-сын!
38
3
Со-ғыс-ты сы-лып тас-та са- на- дан Өт- кі- зіп та-лай қыр-ғын-ды Жер А- на!
А- на- ның пәк ар- ма- ны сын-ба- сын. Жү- ре- гі нұр-дан жа-рал- ған Ба- лам-да!
Жер А- на -жай-лы ме-кен, мәң(гі) үй-ім! Ө- мір-ді сүй-ген бар а- дам Еш- қа- шан!
43
Жа-зыл-май жа-тыр ә-лі жа-ра-дан!. Жер А-на! Жа-зыл-май жа-тыр ә-лі
А- на- ның әл- ди ә-нін тың-да-сын! Да- лам-да! А- на- ның әл- ди ә-нін
А- на- ның ұ- мыт-па-сын әл- ди- ін! Еш- қа- шан! А- на- ның ұ- мыт-па-сын
47
1.2.
жа- ра- дан!.
тың- да- сын!
әл- ди- ін!
3.
әл- ди-ін!
rall.

Бол тілектесім!

(Клавир)

Асыл жарым – Биғамилаға арнау

Әнін жазған - Қарасай Ахметұлы
Сөзін жазған - Аманғали Ербозұлы

36
3
жа- ным- да
Ей! а - а - а а- а - а - а - а
43
1.2.
Би- га- шым, Си- ла- сым, Қи- ма- сым сен ме-
47
нің.
3. rall.
сен ме- нің.
p

БОЛ ТІЛЕКТЕСІМ!

*Әнін жазған – **Қарасай Ахметұлы***
*Сөзін жазған – **Амангали Ербозұлы***

Сен барда ақындай тілім көсем,
Ұялма арманым гүлім десем.
Мәртебем өседі күлімдесең.
Жан жарым, ардағым
Әнімді арнадым.

Қайырмасы:

Бол тілектесім!
Жол жүдетпесін
Жансаям
Ірелме
Ей! а - а - а - а - а
Биғашым,
Силасым,
Қимасым сен менің.

Мен шыққан бар биік саған айқын,
Қол бұлғап тұр алда қамажай күн.
Сенсің ғой барымды бағалайтын,
Жан-жарым, мәңгілік
Өтетін ән қылып.

Қайырмасы

Қарлығаш қанатты жол серігім,
Асқары адалдық өлшемінің
Бақытым өзіңмен мол сенімім,
Жан-жарым таң нұрлы
Арнайын ән-жырды.

Қайырмасы

Досыма

(Клавир)

Әнін жазған - Қарасай Ахметұлы
Сөзін жазған - Аманғали Ербозұлы

26
жан сы-рын күн қым- бат, А- қыл- шым ті- ре-гім,
32
Ақ а- дал жү- ре- гің, Жыр- ым- ды бір- ге қо- сы-
37
1.2.
3.
rall.
ла жүр жыр- лап. ла жүр жыр-лап.
mf
f

ДОСЫМА

*Әнін жазған – **Қарасай Ахметұлы***
*Сөзін жазған – **Амангали Ербозұлы***

Ақ жарқын мінезің-ай қашандағы,
қашандағы,
Достығым ақ ниеттен бас алғаны.

Қайырмасы:

Қарсы алып таң нұрын,
Ақтарған жан сырын күн қымбат.
Ақылшым тірегім,
Ақжақын жүрегің,
Жырымды бірге қосыла жүр жырлап.

Жан досым мұңайғанда дем бересің,
дем бересің
Көмекке қашан болсын сен келесің.

Қайырмасы

Өзіңмен өмір көркем күн шырайлы,
күн шырайлы,
Көңіл де көріскенше тыншымайды.

Қайырмасы

Батыр Бауыржан

♩ = 60

Жігерлі,әндете

Әнін жазған - Қарасай Сайжанов

Сөзін жазған - Сланқожа Қарақыстық

13
ыр-жан, Ұлт-тың мақ- та-ны. Жа- ңы жұ- мақ- тай, Мөл-дір бұ-
16
лақ-тай Өт-кен на-мыс-тың Ту- ын құ- лат- пай. Ан- ты- на
2 Қайырмасы:
19
бер-ік, Сы-рын аш- па -ған Қай-сар әс- кер-ін, Ал- ға бас-
mf
22
та-ған. Өрт-тей қап- та-ған, Жау-ды тап-та-ған. Ұ- лы қол-

25
1.2.3
бас- шы -
Хал-қы мақ-та- ған.
28
Ө- зі- не
Аяқтау үшін
бас-шы
Ба- тыр Бау-
Аяқтау үшін
p
30
rall.
ыр-жан.
rall.
ff